

Minden szombat délután

Tik-tak. Az órának három mutatója van. Egy kicsi és vastag, egy vékony hosszú és egy szintén vékony, de kevésbé hosszú. A nagy és a kicsi lassan, kimérten mozognak, a másik vékony rángatózó mozgása sokkal érdekesebb. Vonszolja magát körbe-körbe, minden egyes szünetet apró rezdülés követ, mintha végleg megakarna állni, de valami nem hagyná. A karóra szíját nem egyszerű bekapcsolni, de erre már régóta van egy trükkje: ha az egyik szíjat sikerül átbújtatnia az erre való csaton, csuklóját a melléhez szorítva gyorsan át kell fordítani a karját, így a kapcsot már fél kézzel is tudja rögzíteni.

Ilyenkorra általában már felöltözve állnak a szűk és sötét előszobában a testvérével, indulásra készen. Az óra a csuklóján lötyög, gyakran elfordul – a súlya lehúzza, így a kapocs van felül, ami sokszor becsípi a bőrén a szinte láthatatlan szőke szőrszálakat. Nem szereti ezeket az alattomos, semmiből jövő, apró csípéseket. Nem számít rájuk, és mindig megjíed. Attól fél, hogy valami bogár mászik a pulóvere alatt.

Induláskor az anyjuk újra és újra elmagyarázza neki, hogyan kell állnia a kis-és nagymutatónak ahhoz, hogy elindulhassanak haza. Ennyi idősen ezt teljesen feleslegesnek érzi, de nem szól egy szót sem, bólogat. A vékony, rángatózó mutatóról sose beszélnek.

Azokon a napokon, amikor kölcsönkapja az anyja óráját, a nagynénjükhöz kell átmenniük. A nagynéni, akivel évek óta nem találkoztak, egyszer telefonált, hogy szívesen látná őket. A férjével nem messze laknak, saját gyerekük nem született, most ki tudja, miért, kedvük támadt foglalkozni vele és az öccsével.

Már az első alkalommal is egyedül mentek, az anyjuk nem ért rá elkísérni őket a hűgához, akivel sose voltak valami jóban. A buszpályaudvarra lementek gyalog, ott felszálltak egy buszra, nem volt nehéz megtalálni a megállót. A testvérét leültette, ő inkább állva maradt. Félt, hogy messze sodródna a jelzőgombtól meg az ajtótól, és a leszállásnál nem tudják majd átverekedni magukat a tömegben. Az ujjain számolta a megállókat, nehogy eltévedne: a nyolcadiknál kellett leszállni, onnan pár száz méterre lakik a nagynéni, akinek az arcát se tudta már pontosan felidézni, de rémlett neki, hogy az anyjukra hasonlított, csak valahogy csúnyább. A nagyanyjuk temetésén látta utoljára. Azokban az időkben még azt hitte, hogy az anyja a legszebb nő a világon. Most is emlékszik arra az érzésre, amikor egyszer bevásárlás közben meglátott egy eladónőt, aki szebbnek tűnt. Ijesztő érzés volt, de mintha lett volna benne egy kis öröm is.

Az ajtóban ránézett az órára, fejben rögzítette, hol állnak a mutatók. Nagyjából négy óra múlva kellett visszaindulniuk. A megálló a túloldalon van, a szeme sarkából úgy látta, nincsen lámpa a zebránál. Remélte, hogy a nagynénjük átkíséri majd őket az úton, az öccsét néha elég nehéz kordában tartani.

Hazafelé a buszon fáradtan ültek egymás mellett. Az öccse végig kifelé nézett az ablakon, nagyokat pislogott, dörzsölte a szemét. Összességében jól érezték magukat, csak a nagynénjük férje volt egy kicsit furcsa. Nem sokat beszélt, folyton cigarettázott, és végig a tévét nézte. Egyszer megbotlott, és rájuk szólt, hogy ne ott gurítgassák a labdát, de ő látta, hogy nem a labdában botlott meg, hanem egyszerűen a saját lábában vagy még inkább a semmiben.

Kaptak finom ebédet, még palacsinta is volt, az öccse megevett vagy négyet. Jobb lesz, ha ebből otthon kettőt vullanak be. A nagynénjük végig velük volt, kérdezgette őket az iskoláról, a családról, az anyjukról. Az apjukról nem kérdezett. Amikor kiengedte őket az ajtón, mindkettőjüknek adott egy-egy puszit azzal, hogy jöjjenek máskor is. A becsukódó ajtó mögül türelmetlen férfihangot hallottak felcsattanni, de nem értették, mit mond. Ő nem is nagyon figyelt, az előttük álló útra koncentrált. Az óra mutatói pontosan úgy álltak, ahogy az anyjával induláskor megbeszélték.

Innentől fogva szombatoként az anyjuk korán keltette őket, engedelmesen felöltöztek, ő az előszobában felhúzta a karórát, és elindultak. Ha nem felejtették el, az öccsével már pénteken összepakolták a hátizsákjukat, reggel már nem volt rá idő. Játékokat, könyvet vittek magukkal, idővel rájöttek, hogy jobb, ha a leckét is viszik, mert a vasárnap nem mindig volt elég a tanulásra.

A két és fél szobás lakásban eleinte bárhol játszhattak, de aztán valahogy úgy alakult, hogy a félszoba lett az állandó helyük. Ők is jobban érezték ott magukat. Általában a szőnyegen ücsörögtek, halkán beszélgettek, olvastak, leckét írtak.

Ebédre nagy szelet fehér kenyeret és kolbászt kaptak, néha átlátszó nejlonzacszkóban nápolyit. Boldogan, hosszan rágták az ostyát, a foguk alatt szinte ropogott a világosbarna, túlságosan cukros töltelék. A konyhaablakból érdekes volt a kilátás, hiszen magasan, a hatodik emeleten voltak. Ha kinéztek, látták a téren a piac bódéit, a betonasztalok körül üldögélő nyugdíjasokat, a játszóteret a fém rakétamászókával és két hintával.

Egyik alkalommal, amikor a konyhában ültek, kijött utánuk a nagynénjük férje – a nagybátyjuk? ezt sose tudta eldönteni, megkérdezni pedig nem merte –, töltött magának egy pohár vizet, és leült hozzájuk az asztalhoz. Vele szemben ült le, kezében cigaretta lógott. Mintha hirtelen támadt érdeklődés csillant volna fel a szemében.

– Hány éves is vagy te pontosan? – kérdezte, és az arcába fújta a füstöt.

– Tizenegy – halkán válaszolt, a szemét elfutotta a könny, arcát forróság öntötte el. Lepillantott az órájára. Még mindig két óra volt hátra az asznapi látogatásból. A másodpercmutató kétségbeesetten rángatózott, mintha beszorult volna az elmúlt és a soron következő perc közé. Az eset után azt mondta az öccsének, hogy jobb, ha a szobában esznek, biztosan zavarnak a konyhában.

Már vagy két hónapja jártak rendszeresen, amikor először igazán megrémült. Hiába nyomta a csengőt, senki nem nyitott ajtót. Harmadjára is csengetett, mire neszezést hallott kiszűrődni. Néhány perc elteltével fordult a kulcs a zárban, és a nagynénjük jelent meg a résnyire nyitott ajtóban. A haja zilált volt, megszurkült fehér fürdőköpenyt viselt. Zavartan nézett rájuk:

– Hát ti megint itt vagytok? Minden szombaton jöttök? Fel kéne hívnom az anyátokat, hogy mi folyik itt. Mennyi az idő?

Az utolsó kérdésnek megörült, rápillantott az órájára, és készségesen válaszolt. Percre pontosan mondta az időt, még az is átfutott a fején, hogy a másodpercet is hozzáteszi, de tapasztalatból tudta, hogy képtelenség. Ahogy kimondja, már nem ott fog állni a mutató. A nagynénjük végül kinyitotta nekik az ajtót, ő megragadta az öccse kezét, és fejét leszegve behúzta a kisszobába. Úgy érezte, valami borzasztó illetlenséget követtek el. Annak ellenére, hogy ezek után minden a szokásos menetrendben zajlott, a nap rémesen telt.

Egy ideje rászoktak arra, hogy a falhoz lapulva hallgatják a szomszéd szobában szóló tévét. A nagynéni férje néha egész érdekes filmeket nézett. Hallgatták a dialógusokat és az aláfestő zenéből vagy éppen a hosszabb csendekből próbálták kikövetkeztetni, hogy mi történik a képernyőn. Hazafelé a buszon legtöbbször ezeket a félig kihallgatott történeteket rakosgatták össze, színezték ki. Ezen a napon azonban nem ment a nagyszobában a tévé, néma csend volt, csak néha hallottak egy-egy köhögést, kisebb zajokat. Senki nem mondta nekik, hogy nem szabad, mégse mertek kimenni, pedig az öccse normális esetben folyton kijárkált. Szerette a folyékony szappant pumpálni, otthon sose tartottak ilyet, az anyjuk szerint a hasznos baktériumokat is elpusztítja, és nem tesz jót a bőrnek. Most azonban megmondta az öccsének, hogy nincs kimáskálás, szappanpumpálás, véceláncrángatás. Az óra mutatói mintha lassabban jártak volna. Többször is a füléhez emelte, hogy meghallgassa, jár-e még. Akárhányszor arra gondolt, hogy még az óra is elromlott, enyhe görcsöt érzett a gyomrában.

A mutatók végül felvették a szükséges pozíciót, és ők halkan elköszöntek, lassan sétáltak a buszmegálló felé. Az öccse különösen hallgató volt, feszült arccal nézett maga elé egész úton. Amikor hazaértek, az anyjuk éppen csak elhúzta a reteszt, ment is vissza a szobába. Ő kibújt a kabátjából, aztán megszokott mozdulattal térdelt az öccse elé, hogy segítsen neki lehúzni a cipzárt, ami folyton elakadt, már akkor is, amikor még ő hordta ezt a kabátot. Sötét, nedves folt terjedt lassan az öccse nadrágján, az ülepétől egészen a térdéig. A ruhásszekrényhez nem mehettek be, akkor az anyjuk biztosan észreveszi, mi történt, így a szennyesből vettek elő egy száraz nadrágot, a nedveset pedig legyűrték a kosár aljára. Amikor bementek a nappaliba, az anyjuknak semmi nem tűnt fel. Ő viszont elhatározta, hogy többet nem mennek a nagynénjükhöz látogatóba.

Azon a héten mindennap várta, hogy megcsörrenjen otthon a telefon. Biztos volt benne, hogy a nagynénje telefonálni fog, és megmondja, hogy nem mehetnek többet. Félt, hogy az anyjuk mit fog szólni, de elhatározta, hogy nem mond semmit, egyszerűen kivárja, hogy elüljön a vihar. A telefon azonban nem szólalt meg.

Szombat reggel újra ott álltak az előtérben kabátban, sálban. Felcsatolta a karórákat, és elindultak. A pályaudvar felé vették az irányt, ha az anyjuk utánuk nézne, ne fogjon gyanút. Az első sarok után megállította az öccsét, és elmondta neki, hogy nem a nagynénihez mennek. Ma inkább a városban sétálnak egy nagyot.

Több ötlete is volt, merre mehetnének. Sorra végigjárták azokat a boltokat, amiknek eddig csak a kirakatát csodálhatták meg. Bementek egy hatalmas áruházba, ahol mozgólépcső vezetett a játékosztályra. Erősen kapaszkodtak, közben ámulva nézték, ahogy mellettük a lefelé tartó tömeg lassan eltűnik a mélyben. Mindketten félték, hogy becsípi a lábukat az eltűnő utolsó lépcsőfok, az öccse akkorát ugrott, hogy utána kellett kapnia. A játékosztály beláthatatlan birodal-

lomnak tűnt. Roskadásig rakott polcok labirintusa, színek és formák kavalkádja. Eleinte óvatosan lépkedtek, hátratett kézzel vizsgálták a dobozokat, aztán lassan felbátorodtak. Tapogatták a puha plüssöket, óvatosan meglöktek egy kiakasztott, hintán ülő bohócot, megforgattak egy szélkereket. Találtak egy babát, aminek a leírás szerint illatos a szoknyája. Közel hajoltak a kiállított mintadarabhoz és valóban: műanyag és gyümölcsös rágógumi illata csapta meg az orrukat. Az öccsének hangosan megkordult a gyomra. Ekkor kapott észbe, ránézett az órájára, és rájött, hogy muszáj valamit enniük, mert még mindig két órát kell várniuk, hogy hazaindulhassanak. Tettek egy utolsó kört az osztályon, aztán ráléptek a lefelé haladó mozgólépcsőre.

A város főterén volt egy gyorsétterem, ezt nézte ki magában. A félretett zsebpénzéből sült krumplit vett maguknak, meg poharat, amit akárhányszor feltölthettek üdítővel. A mosdót is használhatták. Hosszan elüldögéltek, végigbeszéltek, hogy miket láttak a boltban. Arról álmodoztak, hogy vesznek egy lottószelvényt, nyernek, és mindent megvesznek, ami csak tetszett nekik. Ő az illatos babát meg a kagylót formázó, kinyitható babaházat, benne apró figurával. Az öccse autókat és egy távcövet. Ahogy beszélgettek, néha úgy érezte, sokan hallgatják, vagy legalábbis nézik őket. Nem volt benne biztos, hogy így van, de amikor felnézett, látta, hogy egy nő elkapja a pillantását róluk. Végignézett az asztalukon, teljesen rendben volt. Amit az öccse lecsöpögtetett, ő feltörölte, még a száraz krumplidarabokat is összeszedte, és a tenyerében elvitte a kukáig. Szalvétát is használtak, kezet is mostak, egy idő után mégse tudta figyelmen kívül hagyni a pillantásokat, ezért összeszedelőzködtek, és elindultak.

Két kört kellett tenniük a ház körül ahhoz, hogy percre pontosan érkezzenek. A lépcsőházban szétszórt szotyihéj borította a lépcsőt. Kevés emlékei egyike az apjáról, ahogy a szájába veszi a szotyit, és egy pillanat múlva már repül is a csíkos héj két irányba. Számtalanszor próbálta ő is, de sose sikerült, végül mindig a kezével kellett szétfeszegietnie a kemény tokot, ami egy kiábrándítóan kicsi és ízetlen magot rejtett magában. Az apja lelépett – az anyjuk mindig így mondta. Szerinte inkább eltűnt, de ezt sose mondta ki hangosan. Az öccsének nincsenek emlékei az apjukról, de ő még emlékszik rá, bár az utcán már nem biztos, hogy megismerné. Lenézett a lépcsőre, szemével próbálta követni, hova vezetnek a szétköpködött héjak. Még a második lépcsőfordulóban is felfedezett párat, a mellkasa ütemesen dobolt. Felértek, végignézett a hosszú folyosón. Tiszta volt, csillogott a kő.

Az anyjuk láthatóan semmit nem gyanított, a nagynéni ezek szerint nem kereste őket.

Innentől fogva a szombatokat a városban lődörögve töltötték. Boltokba jártak be, nézelődtek, amit lehetett, kipróbáltak. Szerették a kínai üzletek olcsó parfümzagát, a kisállatboltok párás üvegét, a madarak szinte kibírhatatlan zsviját, de leginkább a nagy játékuzetet szerették. Az idő egyre hidegebbre fordult, de a fáradt őszi fényben még a főtér padjain is el lehetett üldögélni, akár egy órát is. Egyszer melléjük ült egy idősebb nő, kérdezgette őket, hogy hol laknak, hol vannak a szüleik. Meglehetően könnyen tudott válaszolni minden kérdésre: azt mondta, hogy a szüleik vásárolnak, ők itt várják őket. Szerencsére a nő hamar odébbállt, ők pedig folyton körbekémlelve elsétáltak a térről. Máskor is megese

ilyesmi: felnőttek szólították meg őket. Volt, aki a szüleiket kereste, volt, aki mindenáron haza akarta vinni őket magához. Egyszer el is szaladtak, mert egy férfi ragaszkodott hozzá, hogy vele tartsanak. Egy pillanatra elgondolkodott, hogy mehetnének, az óra mutatói szerint még elég korán volt, de látta az öccsén, hogy fél, így nemet mondott. Amikor a férfi a kezéért nyúlt, odébb ugrott, és az öccsét maga után húzva elfutott. Egy ideig még hallotta a kiabálást, de nem figyelt rá, szaladtak tovább. Nehezen nyugodtak meg, abba az utcába nem is mentek be többet. Nem sokat beszéltek róla, de minden ilyen esetet megjegyeztek, és ezek alapján alakították a városban töltött délutánok egyre bonyolultabb szabályait. Bizonyos helyekre egy idő után már nem is mentek be, mert azt vették észre, hogy folyton a nyomukban van az egyik biztonsági őr. Kerülték a főteret, mert többször látták messziről az öccse osztályfőnökét, és a gyorsétteremben is egyre kínosabb volt minden alkalom: láthatóan megismerték őket. A kasszásnő szemében folyton mintha kimondatlan kérdések lettek volna, így még nehezebb volt kiszámolni a rengeteg apróból a szükséges összeget.

Egyre több időt töltöttek az utcán, kerülve a szembejövők pillantásait. Karácsony táján a kirakatok megteltek fényekkel, az utcákon a szokásosnál több ember járt. Napról napra korábban sötétedett, a csuklóján lógó óra meg mintha hétről hétre lassabban járt volna. Már egy üzletbe se mertek bemenni, csak a nagy áruház játékosztálya.

Aztán az egyik délután az öccse megnyomott valami sípoló autót, aminek a hangjáról azt hitték, hogy a riasztóé. A biztonsági őr feljűk lépett, ő kiszedte az öccse kezéből a játékot, és próbálta nyugodtan visszatenni a helyére. Remegett a keze, nem mert felnézni. „Menjünk”, sziszegte oda a testvérének, és elindultak a mozgólépcső felé. Mindketten hátranéztek: lassan tűntek el a szemük elől a játékosztály színes fényei, az őr a lépcső tetejéről nézett utánuk.

Hazafelé nem beszélgettek, szokás szerint a kirakatokat bámulták. Az egyik üzlet előtt műanyag próbababa állt. Fején félrecsúszott a sapka, a hosszú, pufis télikabát alatt nem volt rajta semmi. Láthatók voltak szabályos mellei és a derekára erősített vastag lánc, amivel kikötözték. Az egyik kezét tenyérrel felfelé előrenyújtotta. Olyan volt, mintha kérni szeretne valamit. Megbabonázva álltak előtte percekig. Lassan a baba keze felé nyúlt, meg akarta fogni, szorítani. Ahogy hozzáért, a kéz lefordult, majd csuklónál elvált a kartól, és tompa puffanással a földre esett. Szinte egyszerre kezdtek el sikítani az öccsével. Megfogták egymás kezét, futottak hazáig. A tüdejük sípolt, a ház előtt zihálva álltak meg. Érezte, hogy sírni fog, de aztán az öccsére nézett, akinek az arcán már nem látszott más, csak a futás okozta izgalom.

Lassan vánszorogtak felfelé a lépcsőkön, igyekeztek lecsitítani a légzésüket. Ő haladt elöl lehajtott fejjel. A lépcsőn apró, fekete-fehér héjak heverték, kettesével, négyesével. Némelyik még nedvesnek, puhának tűnt. A második emeletre érve a korlátnak támaszkodott, lassan felemelte a fejét. A folyosó padlóján, mint ha csíkos bogarak menetelnének egészen az ajtójukig, héjak heverték.